

ધોરણ-12 સમાજશાસ્ત્ર (139) (સામાન્ય પ્રવાહ)
માસવાર અભ્યાસક્રમ

ક્રમ	માસ	કાર્ય દિવસ	પ્રકરણ	તાસ સંખ્યા
1.	જૂન	22	1. પૂર્ણ 2. ચાલુ	22
2.	જુલાઈ	26	2. પૂર્ણ 3. પૂર્ણ	26
3.	ઓગસ્ટ	23	4. પૂર્ણ 5. ચાલુ	23
4.	સપ્ટેમ્બર	24	5. પૂર્ણ	24
5.	ઓક્ટોબર	11	6. પૂર્ણ	11
6.	નવેમ્બર	22	7. પૂર્ણ 8. ચાલુ	22
7.	ડિસેમ્બર	24	8. પૂર્ણ 9. પૂર્ણ	24
8.	જાન્યુઆરી	26	10. પૂર્ણ	26
9.	ફેબ્રુઆરી	23	પુનરાવર્તન	23
10.	માર્ચ	22	પુનરાવર્તન, પરીક્ષા	—

‘સ્ત્રી’ને યાદી શકાય પણ એને સમજી ન શકાય. — શરદબાબુ

ધોરણ-12 સમાજશાસ્ત્ર (139) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

નોંધ : આ પરિરૂપ વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો, પ્રાશ્નિકો, મોડરેટર્સ વગેરેનાં માર્ગદર્શન માટે છે. જે તે વિષયોના પ્રાશ્નિક તેમજ મોડરેટર્સને માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના બૃહદ્ હાર્દ / ઉદ્દેશને સુસંગત રહી પ્રશ્નપત્રની સંરચના બાબતે ફેરફાર કરવાની છૂટ રહેશે.

હેતુઓ પ્રમાણે ગુણભાર :

હેતુઓ	જ્ઞાન (K)	સમજ (U)	ઉપયોગન (A)	સંયોજન/કૌશલ્ય (S)	કુલ ગુણ
ગુણ	40	37	13	10	100
ટકા	40%	37%	13%	10%	100%

પ્રશ્નના પ્રકાર પ્રમાણે ગુણની ફાળવણી :

ક્રમાંક	પ્રશ્નપત્રનું સ્વરૂપ	પ્રશ્નોની સંખ્યા	કુલ ગુણ	સમય
1.	નિબંધ પ્રકારના (E)	05	25	45 મિનિટ
2.	લાંબા પ્રશ્નો (LA)	11	33	60 મિનિટ
3.	ટૂંકા પ્રશ્નો (SA)	11	22	39 મિનિટ
4.	અતિ ટૂંકા પ્રશ્નો (VSA)	10	10	18 મિનિટ
5.	હેતુલક્ષી પ્રશ્નો (O)	10	10	18 મિનિટ
	કુલ	47 પ્રશ્નો	100 ગુણ	180 મિનિટ

કઠિનતા મૂલ્ય પરનો ગુણભાર :

ક્રમાંક	કઠિનતાનું સ્તર	ગુણ	કઠિનતા મૂલ્ય
1.	સરળ કક્ષાના પ્રશ્નો	40	40%
2.	મધ્યમ કક્ષાના પ્રશ્નો	45	45%
3.	કઠિન કક્ષાના પ્રશ્નો	15	15%
	કુલ	100	100%

ખરાબ વિચારોથી જ સારા ખ્યાલની કદર થતી હોય છે.

ધોરણ-12 સમાજશાસ્ત્ર (139) (સામાન્ય પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રકરણ પ્રમાણે ગુણભાર

કુલ ગુણ : 100

ક્રમ	પાઠ/પ્રકરણનું નામ	ગુણભાર
1.	ભારતનું વસ્તી વૈવિધ્ય અને રાષ્ટ્રીય એકતા	08
2.	ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સમુદાય	10
3.	અનૂસિચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ અને અન્ય પદ્ધતિ વર્ગો	08
4.	સ્ત્રી-સશક્તિકરણ	10
5.	પરિવર્તનની સામાજિક સાંસ્કૃતિક પ્રક્રિયાઓ	10
6.	સમૂહ-સંચારનાં માધ્યમો અને સમાજ	10
7.	સામાજિક આંદોલન	10
8.	ભારતમાં પંચાયતી રાજ	10
9.	સામાજિક ધોરણભંગ, બાળઅપરાધ અને યુવાઅજંપો	12
10.	સામાજિક સમસ્યાઓ	12

ધોરણ-12 સમાજશાસ્ત્ર (139) (સામાન્ય પ્રવાહ)
વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3.00 કલાક

પ્રશ્નપત્રનું પરિરૂપ

કુલ ગુણ : 100

વિભાગ : A	10 ગુણ
વિભાગ : B	10 ગુણ
વિભાગ : C	22 ગુણ
વિભાગ : D	33 ગુણ
વિભાગ : E	25 ગુણ
100 ગુણ	

યોગ્ય માર્ગની રાહમાં સમય બગાડનારા જાણી લે કે
ઘણી વખત તો ચાલતાં રહેવાથી જ માર્ગ મળતો હોય છે. — રાવજી પટેલ

BLUEPRINT
વાર્ષિક પરીક્ષા

ધોરણ : 12 વિષય : સમાજશાસ્ત્ર (139) (સામાન્ય પ્રવાહ) કુલ ગુણ : 100 સમય : 3 કલાક

NO	Chapter Name	KNOWLEDGE					UNDERSTANDING					APPLICATION					SKILL					Total Marks
		EA	LA	SA	VSA	O	EA	LA	SA	VSA	O	EA	LA	SA	VSA	O	EA	LA	SA	VSA	O	
1.	ભારતનું વસ્તી વૈવિધ્ય રાષ્ટ્રીય એકતા	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	8(4)
2.	ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સમુદાય		3(1)		1(1)	1(1)	5(1)															10(4)
3.	અનુસૂચિત જાતિ, અનુ- જનજાતિ અને અન્ય પછાત વર્ગો				1(1)	1(1)		3(1)	2(1)*	1(1)												8(5)
4.	સ્ત્રી સશક્તિકરણ		3(1)*		1(1)	1(1)					5(1)*											10(4)
5.	પરિવર્તનની સામાજિક- સાંસ્કૃતિક પ્રક્રિયાઓ				2(2)	1(1)		3(1)	4(2)													10(6)
6.	સમૂહ સંચારના માધ્યમો અને સમાજ		3(1)	2(1)							5(1)*											10(3)
7.	સામાજિક આંદોલનો							6(2)	2(1)	1(1)					1(1)							10(5)
8.	ભારતમાં પંચાયતી રાજ			4(2)	1(1)	2(2)						3(1)										10(6)
9.	સામાજિક ધોરણે ભંગ બાળ અપરાધ અને યુવા અજંબો				1(1)	1(1)		3(1)*	2(1)*								5(1)*					12(5)
10.	સામાજિક સ્પર્ધાઓ			2(1)		1(1)		3(1)	1(1)								5(1)*					12(5)
	Sub Total	-	12(4)	12(6)	7(7)	9(9)	5(1)	18(6)	10(5)	3(3)	1(1)	10(2)	3(1)	-	-	10(2)	-	-	-	-	-	100(47)
	Total			40(26)				37(16)				13(03)										100(47)

નોંધ : (1) પાઠ્યપુસ્તકમાં જે તે જગ્યાએ આપેલ નોંધને ધ્યાનમાં રાખી પ્રશ્નો પૂછવા. જે માહિતી માત્ર વિદ્યાર્થીઓની જાણકારી માટે હોય તેમાંથી પ્રશ્નો પૂછવા નહીં.

(2) પ્રશ્નોનો ગુણભાર પ્રમાણે જે તે પ્રકરણમાંથી પ્રશ્નો પૂછવા. (3) કૌંસની બહાર ગુણ દર્શાવેલ છે. (4) કૌંસમાં પ્રશ્નની સંખ્યા દર્શાવેલ છે.

(5) ફૂંદડીવાળા પ્રશ્નમાં અથવાનો પ્રશ્ન આપવો. (6) આ બ્લ્યૂપ્રિન્ટ નમૂનાનાં પ્રશ્નપત્ર માટેની બ્લ્યૂપ્રિન્ટ અલગ હોઈ શકે છે.

જે પોતાની જાત પર સંયમ ધરાવે છે તે અત્યંત શક્તિશાળી છે.

ધોરણ-12 સમાજશાસ્ત્ર (139) (સામાન્ય પ્રવાહ)

વાર્ષિક પરીક્ષા

સમય : 3 કલાક

નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

કુલ ગુણ : 100

વિભાગ : A

- નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નમાં આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો ઉત્તર આપો. [10]
- 1. ભારતનો સર્વોચ્ચ નાગરિક એવોર્ડ કયો છે ?
(A) ભારત રત્ન (B) ખેલ રત્ન (C) પદ્મશ્રી (D) પદ્મવિભૂષણ
- 2. ગ્રામીણ અર્થવ્યવસ્થા શેના પર આધારિત છે ?
(A) કૃષિ (B) વેપાર (C) ઉદ્યોગ (D) આયાત-નિકાસ
- 3. ગુજરાતમાં 2011માં વસ્તી ગણતરી પ્રમાણે અનુસૂચિત જાતિનું પ્રમાણ કેટલું છે ?
(A) 6.84 (B) 16.48 (C) 6.33 (D) 7.10
- 4. ચિરંજીવી યોજના કયા પ્રકારની યોજના છે ?
(A) શિક્ષણ (B) આર્થિક
(C) આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ (D) સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા
- 5. સંસ્કૃતિના તત્ત્વોમાં આવતું પરિવર્તન એટલે...
(A) ભૌગોલિક પરિવર્તન (B) સાંસ્કૃતિક પરિવર્તન
(C) સામાજિક પરિવર્તન (D) એક પણ નહીં
- 6. કયા આંદોલનનું પ્રમાણ જે-તે પરિસ્થિતિને ટકાવી રાખવાનું હોય છે ?
(A) પ્રતિરોધાત્મક (B) સુધારાવાદી (C) વિરોધાત્મક (D) ક્રાંતિકારી
- 7. 73મો બંધારણીય સુધારો ક્યારે અમલમાં આવ્યો ?
(A) 24 એપ્રિલ, 1993 (B) 22 માર્ચ, 1994
(C) 1 ડિસેમ્બર, 1990 (D) 1 જાન્યુઆરી, 2000
- 8. પંચાયતી રાજમાં સ્ત્રી અનામત કેટલા ટકા હોય છે ?
(A) 22% (B) 33% (C) 44% (D) 40%
- 9. બાળ અપરાધીને સુરક્ષિત રાખવાનું સ્થળ એટલે...
(A) બાળ અદાલત (B) રિમાન્ડ હોમ (C) પાલક ગૃહ (D) પ્રોબેશન
- 10. વિશ્વ એઈડ્સ દિનની ઉજવણી ક્યારે કરવામાં આવે છે ?
(A) 1 ડિસેમ્બર (B) 11 ડિસેમ્બર (C) 1 ઓક્ટોબર (D) 11 સપ્ટેમ્બર

પ્રેમ પુરુષ માટે એક ઘટના-બનાવ છે, જ્યારે સ્ત્રી માટે તો જીવનનો પૂર્ણ ઇતિહાસ છે. – મેડમ સ્ટીલ

વિભાગ : B

- નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો. [10]
- 11. શીખ ધર્મના 5 (પાંચ) 'ક' કોને કહે છે ?
- 12. આદિવાસીઓને બંધારણમાં કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- 13. પછાતપણાનો અર્થ આપો.
- 14. SEWAનું પૂરું નામ જણાવો.
- 15. ભૌતિક સંસ્કૃતિમાં કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે ?
- 16. સંસ્કૃતિકરણનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો ?
- 17. આંદોલનનો ઉદ્દેશ્ય જણાવો.
- 18. જવાહરલાલ નહેરુ પંચાયતી રાજ વિશે શું કહે છે ?
- 19. બોસ્ટલ શાળાની સૌ પ્રથમ સ્થાપના ક્યાં થઈ ?
- 20. સ્ત્રીભૂષણ હત્યા કોને કહેવાય ?

વિભાગ : C

- નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. [22]
- 21. ભારતના નાગરિક એવોર્ડ કયા-કયા છે ?
- 22. ભારતમાં કઈ-કઈ વિવિધતા જોવા મળે છે ?
- 23. ટોટેમવાદ એટલે શું ?
અથવા
- 23. જાદુના પ્રકારો જણાવો.
- 24. પ્રભાવી જ્ઞાતિના માપદંડો કયા છે ?
- 25. ઉદારીકરણ એટલે શું ?
- 26. ઓસ્ગુડ અને વિલ્બરશ્રેમનું સંચાર પ્રક્રિયાનું મોડેલ સમજાવો.
- 27. સામાજિક આંદોલનનાં પ્રકારો જણાવો.
- 28. ગ્રામસેવકની કામગીરી ટૂંકમાં જણાવો.
- 29. પંચાયતી રાજની વ્યાખ્યા આપો.
- 30. પ્રોબેશન એટલે શું ?
અથવા
- 30. સમાજ વિરોધી વર્તન કોને કહેવાય ?
- 31. અસમાન જાતિ પ્રમાણ એટલે શું ?

પ્રેમને બુદ્ધિ, અનુભવ, કલ્પના, સમજ સાથે કોઈ જ સંબંધ નથી, એ જીવનની ઘટમાળની લહેરખી જ છે.

વિભાગ : D

- નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ આપો. [33]
- 32. ભારતમાં અને ગુજરાતમાં 2011ની વસ્તી ગણતરી મુજબ અનુસૂચિતજન જાતિનું પ્રમાણ જણાવો.
- 33. આદિવાસીકળા સંસ્કૃતિની સમજૂતી આપો.
- 34. અનુસૂચિત જાતિની બંધારણીય જોગવાઈઓ જણાવો.
- 35. ગુજરાતમાં સ્ત્રીઓ માટેની આરોગ્યલક્ષી યોજનાઓ જણાવો.
- અથવા
- 35. સ્ત્રીઓને રક્ષણ પૂરું પાડતા મુખ્ય કાનૂનોની નોંધ લખો.
- 36. સંસ્કૃતિકરણની વ્યાખ્યા સમજાવો.
- 37. સંચાર માધ્યમોની સમાજજીવન પર અસરો સમજાવો.
- 38. સામાજિક આંદોલનનો અર્થ આપી તેનાં લક્ષણો જણાવો.
- 39. સ્વચ્છતા અભિયાન વિગતે સમજાવો.
- 40. 73'મો બંધારણીય સુધારો સ્પષ્ટ કરો.
- 41. બોસ્ટલ શાળાઓ
- અથવા
- 41. બાળ અદાલત.
- 42. એઈડ્સ નિયંત્રણ કઈ રીતે કરી શકાય ? સ્પષ્ટ કરો.

વિભાગ : E

- નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ આપો. [25]
- 43. ગ્રામીણ સમુદાયનો અર્થ અને લક્ષણો સમજાવો.
- 44. સ્ત્રી-સશક્તિકરણના મુખ્ય કાર્યક્રમો આપો.
- અથવા
- 44. સ્ત્રી સશક્તિકરણની વ્યાખ્યા આપી તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- 45. સંચાર માધ્યમોના પ્રકારોની છણાવટ કરો.
- અથવા
- 45. સમૂહ માધ્યમોની સામાજિક અસરોની વિગતે ચર્ચા કરો.
- 46. યુવાઅજંપાનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી તેનાં કારણો સમજાવો.
- અથવા
- 46. બાળઅપરાધનાં કારણોની વિગતે ચર્ચા કરો.
- 47. “એઈડ્સ સામાજિક સમસ્યા છે....” વિધાન સમજાવો.